

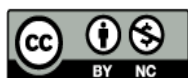
Assessing the Effects of Revitalizing the Historic Urban Fabric towards Sustainable Development (Case of Study: Restoration and Conversion of the Historic House of Ala-od-Dowleh into a Park in Tehran)

Ali Manteghi Fasaie^{1*}, Mohsen Alaie Bousjin²

1. Ph.D. Student of Sociology, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Corresponding Author) asmanteghi@gmail.com
2. Department of Social Sciences, Payam-e Noor University, Tehran, Iran. m.alaei@pnu.ac.ir

Article Info	ABSTRACT
Article type Research Article	Objective: Revitalizing historical textures is the revival of cultural identity in line with sustainable urban development. Given that according to the existing plan, the house of Ala-ud-Dawlah (the ruler of Tehran during the Qajar era), a historic and dilapidated house in the center of Tehran, is to be restored and turned into a park, this study examines the impacts of this project.
Article history Received: 6 August 2025 Accepted: 9 September 2025 Published: 16 September 2025	Method: A combination of quantitative and qualitative methods has been used in this study. In the qualitative part, documentary study and field research have been used, and in the quantitative part, a survey has been used. In the qualitative part, the statistical population includes managers and experts of the Municipality of District 12 of Tehran in related fields, resident and non-resident citizens, and local businessmen of Ferdowsi neighborhood, 21 people were interviewed until theoretical saturation. In the quantitative part, the statistical population includes businessmen and citizens of Ferdowsi neighborhood, and the sample size based on the Cochran formula is 140 people.
Keywords: Historical urban fabric, restoration, sustainable development, Ala-ud-Dawlah House.	Findings: Preserving cultural heritage and renewing the identity of the area and its surroundings, reviving the historical context, creating and strengthening friendly communities, increasing the possibility of spending leisure time, beautifying the area (improving the urban landscape, improving visual visibility), and correcting the undesirable appearance of the area, attracting tourists, and increasing traffic are the most important effects mentioned.
	Conclusion: Owning the spaces around the house, carrying out fundamental renovations, organizing the worn and unsightly surrounding space, increasing leisure and welfare facilities, increasing the utility of the renovated space, and holding social and cultural programs with the participation of citizens can help sustain the restoration and revitalization activities, preserve historical identity, strengthen collective memories of the past, and create new memories.

Cite this article: Manteghi Fasaie, A., Alaie Bousjin, M. (2025). Assessing the Effects of Revitalizing the Historic Urban Fabric towards Sustainable Development (Case of Study: Restoration and Conversion of the Historic House of Ala-od-Dowleh into a Park in Tehran). *Journal of Sociological Studies of Sustainable Development*, 1(3), 79-92.

©The Author(s). Publisher: West Tehran Branch

ارزیابی تأثیرات احیای بافت تاریخی شهری در راستای توسعه پایدار (مورد مطالعه: مرمت و تبدیل خانه تاریخی علاءالدوله به بوستان در تهران)

علی شه‌ریار منطقی فسائی^{۱*}، محسن علائی بوسجین^۲

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول) asmanteghi@gmail.com

۲. گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. m.alaei@pnu.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله پژوهشی	هدف: احیای بافت‌های تاریخی، احیای هویت فرهنگی در راستای توسعه پایدار شهری است. با توجه به اینکه طبق برنامه موجود خانه علاءالدوله (حاکم تهران در زمان قاجار) که یک خانه تاریخی و مخروبه در مرکز شهرتهران قرار است مرمت و به بوستان تبدیل شود، این مطالعه به بررسی تأثیرات این پروژه می‌پردازد.
تاریخچه دریافت: ۱۴۰۴/۰۶/۱۵ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۱۸ انتشار: ۱۴۰۴/۰۶/۲۵	مواد و روش‌ها: از تلفیق روش‌های کمی و کیفی در این مطالعه استفاده شده است. در بخش کیفی از مطالعه اسنادی و تحقیق میدانی و در بخش کمی از پیمایش بهره گرفته شده است. در بخش کیفی جامعه آماری، مدیران و کارشناسان شهرداری منطقه ۱۲ تهران در حوزه‌های مرتبط، شهروندان ساکن و غیر ساکن و کسبه محلی محله فردوسی می‌باشد که ۲۱ نفر تا اشباع نظری مورد مصاحبه قرار گرفتند. در بخش کمی جامعه آماری شامل کسبه و شهروندان محله فردوسی که حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران برابر ۱۴۰ نفر است.
کلیدواژه‌ها بافت تاریخی شهری، احیا و مرمت، توسعه پایدار، خانه علاءالدوله.	یافته‌ها: حفظ میراث فرهنگی و تجدید هویت و اطراف آن، احیای بافت تاریخی ایجاد و تقویت جمع‌های دوستانه، افزایش امکان گذران اوقات فراغت، زیباسازی محل (بهبود منظر شهری، بهبود دید بصری) و تصحیح سیمای نامطلوب محل، جذب گردشگر و افزایش ترافیک مهم‌ترین تأثیرات اشاره شده است.
	نتیجه‌گیری: تملک فضاهای اطراف خانه، مرمت اصولی، ساماندهی فضای فرسوده و نازیبا اطراف، افزایش امکانات فراغتی و رفاهی، افزایش کاربری‌های فضای مرمت شده، برگزاری برنامه‌های اجتماعی و فرهنگی با مشارکت شهروندان می‌تواند به پایداری فعالیت مرمت و احیا کمک کند و هویت تاریخی را حفظ و خاطرات جمعی گذشته را تقویت و خاطرات جدیدی را نیز بسازد.
استناد: منطقی فسائی، ع.، علائی بوسجین، م. (۱۴۰۴). ارزیابی تأثیرات احیای بافت تاریخی شهری در راستای توسعه پایدار (مورد مطالعه: مرمت و تبدیل خانه تاریخی علاءالدوله به بوستان در تهران). <i>مطالعات جامعه‌شناختی توسعه پایدار</i> ، ۱(۳)، ۹۲-۷۹.	
ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران غرب © نویسندگان.	

Extended Abstract

Purpose

Preservation and restoration of historical contexts is important from a cultural, social and economic perspective; from a cultural perspective, these contexts are a reflection of past values, beliefs and lifestyles; from a social perspective, their restoration can help preserve social identity and the connection of different generations with cultural heritage. These areas can also be reconstructed as new social spaces for local interactions. From an economic perspective, historical contexts are often located in central locations of cities and can become tourist attractions and economic centers through restoration and re-creation. This can contribute to the economic prosperity of cities and neighborhoods (Safa Mansouri, 2024).

In this regard, Alaa al-Dawla House (the ruler of Tehran during the Qajar era) is a historic and dilapidated house in the city center and old context of Tehran, located in the Ferdowsi neighborhood and purchased by the Municipality of District 12 of Tehran from the Executive Headquarters of the Imam's (RA) Order. According to the municipality's proposed plan, this house has been decided to be converted into a park. Restoring and revitalizing the fabric and defining a new use for it can provide a new identity for the house and its surroundings, and even the city of Tehran. This study examines the social and cultural impacts of converting a historical fabric such as Ala-Dowleh House, which has cultural and historical values, into a park.

Method

This study used a combination of quantitative and qualitative methods. In the qualitative part, a documentary study (review of existing studies and plans, reports and histories, etc.) and field research (using field observation tools and interviews) were used, and in the quantitative part, a survey (using a questionnaire) was used.

- In the qualitative part, the statistical population included managers and experts of the Municipality of District 7 of Tehran in related fields, residents and commuters, businessmen, managers and employees of Shiroodi Stadium and federations, of which 18 people were interviewed until theoretical saturation.
- In the quantitative part, the statistical population included: businessmen, residents and commuters and visitors to Shiroodi Stadium, clubs and federations; managers and employees of Shiroodi Stadium and federations and sports centers in Amjadieh neighborhood, who were selected using a quota method (about one third for residents, about one third for commuters and about one third for businessmen and employees and managers of the stadium, club and federations). The sample size, based on the Cochran formula with an error of 0.05 and with p and q equal to 0.9 and 0.1 (positive effects versus negative effects according to the results of previous research), is 138 people, of whom 140 people were questioned in the study.

Findings

The revival and reconstruction of cultural and historical elements, including the Hall of Mirrors and its luxurious stucco work, can be an effective aid in recognizing cultural and historical identity. Organizing a ruined and defenseless urban space into a green and cultural space is a desirable phenomenon that, under the influence of commercial complexes and the surrounding hustle and bustle, may attract few audiences, unless a variety of programs, along with proper monitoring and public information, draw attention to this place. The restoration of Alaa al-Dawla House and its transformation into a park, if taken in a principled manner and based on the historical and economic context of its vicinity, can have many positive effects and consequences, the most important of which are: preserving cultural heritage and renewing its identity and surroundings, restoring the historical context, creating and strengthening friendly gatherings, increasing the possibility of spending leisure time, beautifying the place (improving the urban landscape, improving visual visibility), and correcting the undesirable appearance of

the place, attracting tourists, which are possible to a large extent, and along with that, the negative consequence of increasing traffic is also predicted to a very high level.

Conclusion

Owning the spaces around the house, carrying out fundamental renovations, organizing the worn and unsightly surrounding space, increasing leisure and welfare facilities, increasing the utility of the renovated space, and holding social and cultural programs with the participation of citizens can help sustain the restoration and revitalization activities, preserve historical identity, strengthen collective memories of the past, and create new memories.

مقدمه

مرمت و احیای بافت های تاریخی، فراتر از صرف بازسازی بناها، به مثابه احیای هویت فرهنگی یک ملت و توسعه پایدار شهری است. در ایران با قدمتی چندین هزار ساله، بافت های تاریخی به عنوان گنجینه های ارزشمندی محسوب می شوند که حاوی روایتی از تمدن و فرهنگ غنی این سرزمین هستند (Yousefi, 2024). حفظ و احیای بافت های تاریخی از منظر فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی دارای اهمیت است؛ از منظر فرهنگی این بافت ها بازتابی از ارزش ها، باورها و شیوه های زندگی گذشته هستند، از منظر اجتماعی احیای آنها می تواند به حفظ هویت اجتماعی و ارتباط نسل های مختلف با میراث فرهنگی کمک کند. همچنین این مناطق می توانند به عنوان فضاهای اجتماعی جدید برای تعاملات محلی بازسازی شوند. از منظر اقتصادی بافت های تاریخی اغلب در مکان های مرکزی شهرها قرار دارند و می توانند با احیا و بازآفرینی، به جاذبه های گردشگری و مراکز اقتصادی تبدیل شوند. این امر می تواند به رونق اقتصادی شهرها و محله ها کمک کند (Safa Mansouri, 2024). احیای بافت های تاریخی با حفظ خاطرات جمعی تاریخی- فرهنگی به ماندگاری آن بخش از هویت که بیشتر در معرض فراموشی است و در گزند تبادل و تهاجم فرهنگی قرار می گیرد، کمک زیادی می کند. بهسازی این اماکن و هویت بخشی متناسب با تاریخ مکان و ذائقه مخاطبین با مشارکت اجتماعی محلی به حفظ و تقویت هویت مکان، احساس تعلق و خاطرات فرهنگی کمک می کند (Zare et al., 2025). در همین راستا خانه علاءالدوله (حاکم تهران در زمان قاجار) یک خانه تاریخی و مخروبه در مرکز شهر و بافت قدیمی شهر تهران می باشد که در محله فردوسی واقع شده و توسط شهرداری منطقه ۱۲ تهران از ستاد اجرایی فرمان امام (ره) خریداری شده است. بر طبق برنامه پیشنهادی شهرداری این خانه مقرر گردیده که به یک بوستان تبدیل شود. مرمت و احیای بافت و تعریف کاربری جدید برای آن می تواند هویت بخشی جدیدی برای خانه و محیط اطراف آن و حتی شهر تهران باشد.

با توجه به اینکه منطقه ۱۲ شهر تهران و محله فردوسی جزو مناطق تاریخی است که حامل هویت تاریخی و فرهنگی ایرانی بوده و بسیاری از بناها و ساختمانها و نمادهای هویت ساز آن بر اثر گذر زمان، کاملاً تخریب و یا فرسوده شده اند که این موضوع مسائل و مشکلات متعددی را در حوزه های کالبدی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی در پی داشته است. لازم است تا احیا و مرمت آن با دقت و حساسیت بیشتری انجام شود. براین اساس و نظر به اینکه موقعیت خانه علاءالدوله در محله فردوسی در بین پاساژها و مغازه های تجاری محصور شده که فضای اقتصادی، شلوغ، و پرتراپیکی است. احیای این خانه به بوستان می تواند ضمن افزایش فضای سبز به بهبود منظر شهری و جذابیت گردشگری آن بیانجامد. بنابراین اقدامات مداخله ای هدفمند توسعه ای می تواند به پیامدهای مثبت در این مکان ها و بافت ها منظر شد. بر این اساس بررسی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی بافت تاریخی چون خانه علاءالدوله که واجد ارزش های فرهنگی و تاریخی می تواند کمک شایانی به شناسایی پیامدهای احداث بوستان و بهبود شیوه های اجرای پروژه برای کاهش پیامدهای منفی و افزایش پیامدهای مثبت داشته باشد. در نتیجه سوال اصلی تحقیق این است که تأثیرات احداث بوستان علاءالدوله چیست و چه راهکارهایی می توان پیشنهاد داد؟

معرفی خانه علاءالدوله

باغ علاءالدوله» به مساحت ۲۱۰۰ مترمربع در لایه محدوده های حفاظت شده و ساختمان های تاریخی با ارزش در طرح تفصیلی با زیر پهنه S126 واقع در خیابان لاله زار، نرسیده به میدان امام خمینی (ره)، انتهای بن بست تئاتر دهقان، قرار دارد. خانه علاءالدوله متعلق به محمدرحیم خان علاءالدوله معروف به نسقچی باشی، علاءالدوله و سپس امیرنظام، از بزرگان ایل قاجار و از وزیران و رجال دوره ناصرالدین شاه بود. این خانه در خیابان فردوسی، علاءالدوله سابق قرار دارد. در دوره قاجار در گوشه شمال غربی میدان توپخانه، دروازه و خیابان علاءالدوله یا باغ ایلخانی قرار داشت. خانه تاریخی علاءالدوله که امروز تبدیل به ۱۷۰۰ متر زمین بایر شده است، تنها بازمانده کوچک از عمارت های مفصل اصلی است. براساس خاطرات احتشام السلطنه (پسر علاءالدوله) در سال ۱۲۸۸ ه.ق علاءالدوله از محله ارگ و عمارت اجدادی خود به این قسمت نقل مکان می کند و املاک علاءالدوله در آن زمان شمال به کوچه نکبسا (شهید شاهچراغی فعلی) حد فاصل فردوسی و لاله زار، مشرق به خیابان لاله زار، مغرب به خیابان فردوسی و جنوب به میدان سپه (امام خمینی فعلی) را شامل می شد که حدود ۵۰ هزار زرع بود. همچنین احمد علاءالدوله که پسر محمد

رحیم خان علاءالدوله بود و در این ملک سکونت داشت در زمان صدارت عین الدوله در سال ۱۳۳۲ قمری حاکم تهران بود و در دوران او بود که در پی گرانی قند، به فلک بستن و چوب زدن تجاری یکی از بهانه‌های شروع جنبش مشروطیت شد.

تصویر ۱: موقعیت خانه علاءالدوله روی نقشه

خانه علاءالدوله در حال حاضر مخروبه است و توسط شهرداری از ستاد فرمان امام تملک گردیده و قرار است که تبدیل به بوستان و فضای سبز شود.

تصویر شماره ۲: نمای از خانه علاءالدوله

تصویر شماره ۳: نمای حیاط خانه علاءالدوله

پیشینه تجربی

با موضوع تأثیرات تبدیل اماکن تاریخی به بوستان مطالعه مستقلی یافت شد، ولیکن تحقیقاتی تأثیرات فضای سبز و ایجاد یا بهسازی بوستان ها را در شهر تهران مورد بررسی قرار داده اند که به صورت خلاصه به برخی از اخیرترین آنها اشاره می شود. ایمانی و همکاران (۱۴۰۱) در پروژه ارزیابی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی بوستان سجادی منطقه ۱۲ اثرات مثبت اجتماعی احداث بوستان سجادی را بیشتر از اثرات منفی آن دانستند، تحکیم روابط همسایگی و بهبود گذران اوقات فراغت از جمله این تأثیرات بودند. میرزایی و همکاران (۱۳۹۹) در ارزیابی تأثیرات اجتماعی احداث بوستان گلابدره در تهران نیز اشاره کردند که پیامدهای مثبت آن بر پیامدهای منفی غلبه داشته است. از جمله پیامدهای مثبت: جلوگیری از ساخت وسازهای غیر مجاز و زمین خواری، ایجاد کمربند سبز در دامنه کوه البرز، تغییر در الگوی رفتار خانواده، زیبایی محیط، کاهش آلودگی هوا و آلودگی صوتی، افزایش احساس سلامتی و تعاملات اجتماعی در افراد، ایجاد فرصت های شغلی و از پیامدهای منفی، افزایش ترافیک و کمبود جای پارک بوده است.

درویشی و همکاران (۱۳۹۹) در ارزیابی تأثیرات اجتماعی احداث بوستان سادات در منطقه ۱۲ شهرداری تهران به این نتیجه رسیدند که با توجه به اهمیت حوزه عمومی و نیازمبرم محله دروازه شمیران به آن، ساخت بوستان در مکان مدنظر باید نسبت به دو گزینه دیگر یعنی میدان میوه و تره بار و فودکورت در اولویت قرار گیرد. رضایی و همکاران (۱۳۹۴) در ارزیابی آثار و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی پارک های شهری پیش از اجرا (مطالعه موردی: پارک بانوان محله آزاد شهر یزد) اشاره می کنند که پیامدهایی چون دسترسی برابر به امکانات برای گذران اوقات فراغت، انجام فعالیت های ورزشی و تفریحی فارغ را مطرح کرده اند. محمدی و دانش مهر (۱۳۹۲) در ارزیابی اثرات اجتماعی ترمیم و بازسازی پارکها به شیوه نظریه مبنایی مطالعه موردی: پارکهای سطح منطقه ۱۸ شهرداری تهران به پیامدهای چون تعاملات اجتماعی، امنیت اجتماعی، بهداشت جسمی و روانی، دسترسی به تسهیلات، انسجام شهروندی، رونق اقتصادی و بهبود وضعیت زیست محیطی اشاره کرده اند. قادری (۱۳۹۰) به مطالعه ارزیابی تأثیر اجتماعی احداث فاز ۱ و ۲ بوستان نهج البلاغه پرداخته است و به پیامدهای مثبتی چون سلامت و شادابی و تغییر اوقات فراغت، ارتقاء استفاده شبانه به صورت خانوادگی از فضاهای عمومی شهری، پیامدهای مثبت زیست محیطی، دید و منظر شهری و اجتماعی و برخی پیامدهای منفی مثل ناراضیتی و افزایش برخی آسیب های اجتماعی در محدوده اطراف بوستان اشاره کرده است. سوزنچی و تریوه (۱۳۹۰) در بررسی «بازطراحی بوستانهای محله ای با تأکید بر توسعه روابط اجتماعی میان ساکنان محله» به آسایش

فیزیولوژیک، برقراری امنیت، تحریک احساسات مخاطب و تسهیل برقراری روابط و تعاملات اجتماعی بین افراد مانند وجود محل تجمع، جریان داشتن فعالیتهای مختلف، نحوه چیدمان فضاهای نشستن توجه داشته اند. آقا بابا (۱۳۹۰) در ارزیابی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی بوستان انرژی در منطقه ۱۸ به پیامدهایی چون افزایش امنیت، افزایش رضایتمندی، احتمال تغییر در الگوی اجتماع، بروز تصورات نادرست از سلامت و امنیت عمومی، بروز آسیب های اجتماعی، افزایش نارضایتی عمومی در اثر افزایش بی عدالتی اجتماعی، کاهش مشارکت شهروندی در اثر توزیع نامناسب امکانات، ناپایداری اقتصادی و از دست رفتن منابع پروژه در اثر افزایش تقاضای نیروی انسانی کارشناس، سهم اندک میزبان از فوائد اقتصادی، کاهش رفاه اجتماعی و افزایش نارضایتی از پیامدهای اشاره شده است. جنادله (۱۳۸۹) در ارزیابی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی بوستان آبی تهران پارس در منطقه ۴ به افزایش انسجام و همبستگی مردم، افزایش برابری و تنوع اجتماعی، افزایش امنیت اجتماعی، ساماندهی اوقات فراغت، ایجاد ترافیک در محدوده بوستان، تأثیر بر مرغوبیت محله و ارزش املاک مسکونی، رونق فعالیت اقتصادی واحدهای تجاری مجاور، تأثیر بر سلامت اجتماع محلی به عنوان تأثیرات مهم این طرح اشاره کرده است.

در مجموع مطالعات صورت گرفته به وجود تأثیرات مثبت و منفی توجه دارند، هرچند تأثیرات مثبت آن را بیشتر دانسته اند و به پیامدهای مهم اجتماعی و فرهنگی بیشتر در زمینه های گذران اوقات فراغت، تعاملات اجتماعی، امنیت و ایمنی، آسیب های اجتماعی، سلامت و رفاه، دسترسی به خدمات و امکانات، رضایتمندی، عدالت و برابری، هویت جمعی اشاره کرده اند.

مبانی نظری

در فرآیند احیای بافت های تاریخی، بسته به ویژگی های کالبدی، اجتماعی و اقتصادی هر منطقه، رویکردهای گوناگونی به کار گرفته می شوند. گاهی یک رویکرد به تنهایی پاسخگوی نیازها نیست و لازم است ترکیبی از چندین راهبرد برای رسیدن به نتیجهای متوازن و پایدار مورد استفاده قرار گیرد. دراحیای بافت تاریخی خانه علاء الدوله از بین رویکردهای موجود مناسب ترین رویکردها شامل « رویکرد احیاء^۱، بازآفرینی، راهبرد تطبیقی^۲، مشارکتی^۳ و پایداری^۴ است. در رویکرد احیاء، بازگرداندن فعالیت های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی به فضاهای تاریخی راکد، محور اصلی کار قرار می گیرد. احیاء به معنای بازگرداندن «حیات شهری» است، نه صرفاً مرمت کالبدی. این رویکرد، با ایجاد کاربری های جدید، فعال سازی فضاهای عمومی و جذب سرمایه گذاری، تلاش می کند بافت را بار دیگر به جریان زندگی شهری وارد کند. همچنین رویکرد بازآفرینی فراتر از احیاء ساده است و به دنبال ایجاد تحولات ساختاری در سطح عملکردی و زیرساختی بافت می باشد. این روش در بافت هایی اجرا می شود که دچار فرسودگی شدید، انزوا یا مشکلات پیچیده اجتماعی هستند. بازآفرینی می تواند شامل نوسازی شبکه های زیربنایی، بازتعریف عملکرد محله، و ایجاد هویت نوین شهری باشد. در راهبرد تطبیقی به معنای باز کاربری خلاقانه فضاها و بناهای تاریخی با هدف پاسخ گویی به نیازهای جدید، بدون خدشه به هویت فرهنگی و تاریخی آنهاست. در این راهبرد، با حداقل مداخله و بیشینه سازگاری، کارکردهای نوینی در بنا تعریف می شود. این راهبرد معمولاً در تلفیق با رویکردهای حفاظتی و احیائی اجرا می شود. رویکرد مشارکتی، بر حضور فعال جامعه محلی و ذی نفعان در همه مراحل احیای بافت تاریخی تأکید دارد. این مشارکت، موجب افزایش پذیرش اجتماعی، کاهش تعارض ها، و تقویت حس تعلق ساکنان می شود. نقش مردم در تصمیم گیری، برنامه ریزی و حتی اجرا، از ارکان این رویکرد است. در انتها در رویکرد پایداری، جنبه های محیط زیستی، اقتصادی و اجتماعی به طور هم زمان در نظر گرفته می شود. استفاده از منابع تجدیدپذیر، کاهش مصرف انرژی، مدیریت پسماند، و هم خوانی با اقلیم محلی، بخشی از معیارهای این رویکرد به شمار می آید. پایداری همچنین به معنای تضمین دوام عملکردی بافت در بلندمدت است (Safa Mansouri, 2024).

¹ Revitalization Approach

² Adaptive Strategy

³ Participatory Approach

⁴ Sustainability Approach

همچنین لازم به ذکر است که پارک ها و بوستان ها بدلیل کارکردها و ظرفیتهایی که دارند در بخش قابل توجهی از زوایای کیفیت زندگی می توانند نقش موثری داشته باشند. بوستان ها و پارک ها در حوزه ابعاد "بهریستی اجتماعی" می توانند نقش موثری داشته باشند و به تحقق بخشی از این ابعاد کمک برسانند.

فضای سبز از ۵ منظر بر روی کیفیت زندگی تأثیر دارد:

۱. سلامت و خوشبختی: محیط شاداب، دلپذیر، چشم نواز و تمیز و... افزون بر افزایش حس همبستگی در میان ساکنان سبب افزایش سلامت روانی خواهد شد. مطالعات نشان داده است که کسانی که دفعات بیشتری به فضاهای سبز می روند و حضور بیشتری در این فضاها دارند، بیماریهای مرتبط با استرس کمتری می گیرند. تأثیرات فضای سبز بر سلامت را می توان از وجوه دیگر نیز بررسی کرد از جمله، مطالعات نشان می دهد که مجاورت و نزدیکی پارک در فعالیت فیزیکی نقش دارد. افزایش سبزینگی باعث کمتر شدن درجه حرارت هوا می شود، همچنین فضای سبز بر تجدید قوا، تمدد اعصاب و افزایش احساس خوی تأثیرگذار است. مناظر چشم نواز و طبیعی چون پارک ها بر احساس رضایت و رفاه، بهبود بیماریها موثر است.
۲. ارزش های محلی و اجتماعی حاصل از فضای سبز: این ارزش ها عبارتند از: اثرات فضای سبز بر آموزش، ظرفیت سازی، انسجام محلی، کیفیت و تنوع و سربلندی و غرور مدنی. مطالعات نشان می دهد که فضای سبز انسجام اجتماعی و محلی را افزایش می دهد
۳. ارزش های اقتصادی فضای سبز: این ارزش ها عبارتند از میزان اثر فضاهای سبز بر دارایی ها، سرمایه گذاری درونی، بازتولید یا توسعه اقتصادی
۴. ارزش های زیست محیطی فضای سبز: این ارزش ها شامل نقش بوستان ها و فضای سبز در کیفیت و آلودگی، وضعیت آب و هوا، مهار سیل، تنوع زیستی، حفاظت منابع طبیعی و غیره
۵. برنامه ریزی و طراحی: شامل برداشت از فضای سبز، برنامه ریزی و طراحی فضای سبز (Ghaderi, 2013)

مواد و روش ها

در این مطالعه با توجه به ارزیابی تأثیرات احیای بافت تاریخی و: تبدیل خانه تاریخی علاءالدوله به بوستان از تلفیق روش های کمی و کیفی استفاده شده است. در بخش کیفی از مطالعه اسنادی (بررسی مطالعات و طرح ها، گزارش ها و تاریخچه های موجود و نظایر آن) و تحقیق میدانی (با استفاده از ابزار مشاهده میدانی و مصاحبه) و در بخش کمی از پیمایش (با استفاده از پرسشنامه) بهره گرفته شده است. در بخش کیفی جامعه آماری، مدیران و کارشناسان شهرداری منطقه ۱۲ تهران در حوزه های مرتبط (کارشناس مسئول و دبیر بهسازی، مدیر آسیب های اجتماعی، رئیس اداره آموزش شهروندی منطقه، شهردار ناحیه ۱، مدیر اجتماعی ناحیه ۱، مدیر مطالعات اجتماعی و فرهنگی منطقه و مدیر فضای سبز)، شهروندان ساکن و غیر ساکن و کسبه محلی محله فردوسی می باشد که ۲۱ نفر تا اشیاع نظری مورد مصاحبه قرار گرفتند. در بخش کمی جامعه آماری شامل کسبه و شهروندان محله فردوسی و اطراف خانه علاءالدوله بودند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران با خطای ۰.۰۵ و با p و q برابر ۰/۹ و ۰/۱ (تأثیرات مثبت در برابر تأثیرات منفی مطابق نتایج تحقیقات قبلی)، برابر ۱۴۰ نفر است.

در بخش کیفی تلاش شده تا تحقیق قابلیت اعتماد داشته باشد، بدین معنی دارای قابلیت اعتبار (واقعی بودن یافته ها)، قابلیت انتقال (امکان تعمیم به موضوعات مرتبط)، قابلیت تأیید (تلاش در جهت پرهیز از سوگیری) و اطمینان پذیری (تکرار برخی از تحلیل ها توسط محقق دیگر) می باشد. در بخش کمی تحقیق دارای اعتبار صوری و محتوایی است. تجزیه و تحلیل داده ها در بخش کیفی با تحلیل محتوای کیفی و در بخش کمی با استفاده از نرم افزارهای آماری صورت گرفته است.

نتایج

الف) یافته‌های بخش کیفی

از شهروندان و کسبه محله فردوسی که در مجاورت خانه علاءالدوله هستند و همچنین کارشناسان و مدیران شهری منطقه ۱۲ شهرداری تهران در خصوص ویژگی‌های محل و تاثیرات و پیامدهای احیای این مکان تاریخی و تبدیل آن به بوستان مصاحبه شده است.

بر طبق یافته‌های جدول شماره ۱ و ۲ مصاحبه‌شوندگان قدمت و فرسودگی محل؛ کم رنگ شدن هویت تاریخی و فرهنگی محله بدلیل فرسودگی، تغییر کاربری‌ها و مهاجرت ساکنین قدیمی؛ ترافیک و شلوغی، کمبود فضای سبز و مراکز فراغت و وجود آسیب‌های اجتماعی را از مهم‌ترین مسائل و مشکلات مجاورت خانه علاءالدوله می‌دانند. سایر موارد در جدول ذکر شده است.

جدول ۱: مشکلات و مسائل اطراف خانه علاءالدوله از دید شهروندان، کسبه و کارشناسان

از دید ساکنین	از دید کسبه	از دید مدیران و کارشناسان شهری
- حضور معتادین خیابانی - تعداد زیاد افراد دوره گرد - کمبود پارکینگ خودرو و موتورسیکلت - کمبود فضای سبز شهری و عمومی - خصوصاً برای استفاده کودکان، زنان و سالمندان - نامناسب بودن منظر شهری و نماهای فرسوده و نامتناسب ساختمان‌ها - وجود فضای بی دفاع شهری - تجمع حیوانات موذی در برخی کوچه‌ها - وجود تعداد زیاد افغانه - کمبود امنیت در کوچه‌های حدفاصل فردوسی و لاله زار بدلیل تراکم موتورسیکلت‌ها و چرخی‌ها - عدم وجود فضای مناسب برای معلولین	- حضور معتادین خیابانی - پاتوق شدن برای خرید و فروش و مصرف مواد مخدر - کمبود پارکینگ خودرو و موتورسیکلت - کمبود امنیت - وضعیت نامناسب حرکت و پارک موتورها در پیاده‌روها - کم عرض بودن کوچه‌ها و آسفالت بی کیفیت - کمبود روشنایی - به هم ریختن منظر شهری - ترافیک و شلوغی - آلودگی هوا - ایمنی پایین ساختمان‌ها از جمله پاساژها - کمبود امنیت - تعداد زیاد کارگر افغانه - کمبود سرویس بهداشتی	- حضور معتادین خیابانی - تعداد زیاد افراد دوره گرد - کمبود پارکینگ خودرو و موتورسیکلت - کمبود فضای سبز شهری و عمومی - خصوصاً برای گذران اوقات فراغت - نامناسب بودن منظر شهری و نماهای فرسوده و نامتناسب ساختمان‌ها - تخریب و از بین رفتن ساختمان‌های تاریخی و دارای ارزش فرهنگی - افزایش دزدی - وجود فضای بی دفاع شهری - کمبود روشنایی در برخی کوچه‌ها که باعث دزدی شده است. - درگیری و دعوا - انباشت زباله در برخی ساختمان‌های رها شده - ایمنی پایین ساختمان‌ها از جمله پاساژها

جدول ۲: شایع‌ترین مشکلات و مسائل محیط اطراف خانه علاءالدوله

فرسودگی محل، کمبود ایمنی، نامناسب بودن منظر و مبلمان شهری، وجود فضاهای بی دفاع شهری
ترافیک، کمبود پارکینگ، کمبود ایمنی در پیاده‌روها بواسطه پارک و حرکت زیاد موتور سیکلت‌ها
آسیب‌های اجتماعی (خرید و فروش مواد مخدر، حضور معتادین خیابانی، دزدی و نظایر آن) و کمبود امنیت ناشی از آن
کمبود فضای سبز و مراکز فراغت برای گروه‌های مختلف از جمله زنان، کودکان و افراد کم توان (سالمندان و معلولین)
کم رنگ شدن هویت تاریخی و فرهنگی محله (تخریب و از بین رفتن ساختمان‌های تاریخی، مهاجرت ساکنین قدیمی، تبدیل خانه‌های قدیمی به انبار کالا، افزایش تعداد کارگران و افغانه)

بر اساس یافته های جدول شماره ۳، در صورت احیای خانه علاءالدوله و تبدیل آن به بوستان تأثیرات مثبت بیش از تأثیرات منفی است و تأثیرات مثبت بیشتر مربوط به بهسازی و زیباسازی محیط، احیای هویت تاریخی محل، افزایش سرانه فضای سبز و افزایش تعامل و گذران مطلوب اوقات فراغت است. تأثیرات منفی اشاره شده بیشتر مربوط به مرمت غیر اصولی و کاربری نامناسب خانه است که به صدمه به هویت تاریخی خانه و محل در صورت مرمت غیراصولی، کاهش امنیت و افزایش آسیب های اجتماعی علی الخصوص در شب در صورت نبود برنامه و نظارت کافی اشاره شده است.

جدول ۳: تأثیرات احیای خانه علاءالدوله و تبدیل آن به بوستان

تأثیرات	تأثیرات طرح از دید شهروندان	کارشناسان و مدیران شهری
مثبت	زیبایی به شرط تامین امنیت و داشتن نگهداری، محل استراحت کسبه دوره گرد و مشتری ها به شرط تعبیه نیمکت خوب، افزایش سرانه فضای سبز، افزایش توریست، اشتغال زایی، احیای هویت تاریخی، حفظ میراث فرهنگی، افزایش امکان گذران اوقات فراغت، بهبود منظر شهری، بهبود وضعیت بهداشت	افزایش تعاملات محله ای برای گذراندن اوقات فراغت، حفظ تاریخ و هویت محله، زیبا سازی منظر شهری، بالا رفتن سرانه فضای سبز، کاهش آلودگی های زیست محیطی، بهسازی و زیبا سازی فضای محله باتوجه به نزدیکی به ساختمان خانه شهر،
منفی	پاتوق شدن برای افراد دارای اعتیاد و کارتن خوابها، اتباع بیگانه و عدم تامین امنیت منطقه	صدمه به هویت تاریخی خانه و محل در صورت مرمت غیراصولی، کاهش امنیت و افزایش آسیب های اجتماعی علی الخصوص در شب در صورت نبود برنامه و نظارت کافی

ب) یافته های پیمایش

پاسخگویان در بخش کمی و با روش پیمایش شامل ۱۴۰ نفر از شهروندان در تردد یا ساکن و کسبه محله فردوسی بودند، این افراد به طور متوسط ۴۴.۱۸ سال سن داشتند و غالباً مرد (۹۳ درصد)، متاهل، با تحصیلات کاردانی و کارشناسی (۷۹.۳٪) شاغل در بخش خصوصی و با میانگین سکونت ۱۳.۸۲ سال بوده اند.

تأثیرات احیای خانه علاءالدوله و تبدیل آن به بوستان، از چند منظر مورد بررسی قرار گرفته است. که بر اساس جدول شماره ۴، از بین تأثیرات اجتماعی، بیشترین میانگین تأثیرات مربوط به ایجاد و تقویت جمع های دوستانه در سطح خیلی زیاد و پس از آن به ترتیب: افزایش امکان گذران اوقات فراغت، افزایش احساس تعلق به محیط، افزایش تعاملات اجتماعی، افزایش امنیت، تقویت نشاط، ارتقای سلامت، کاهش تجمع افراد کارتن خواب و معتادین و دوره گردها، افزایش استفاده زنان و کودکان از امکانات فراغتی، افزایش میزان رضایت از شهرداری، تسهیل فعالیت های ورزشی، افزایش استفاده افراد مسن از امکانات فراغتی و افزایش استفاده معلولین و افراد کم توان از امکانات فراغتی در سطح زیاد بوده است و مابقی تأثیرات در سطح متوسط ارزیابی شود.

جدول ۴: میانگین تأثیرات اجتماعی احیای خانه علاءالدوله و تبدیل آن به بوستان

تأثیرات اجتماعی	میانگین از ۵	میانگین از ۱۰۰
افزایش امکان گذران اوقات فراغت	۳.۹۹	۷۹.۸
افزایش احساس تعلق به محیط	۳.۷۵	۷۵
کاهش تجمع افراد کارتن خواب و معتادین و دوره گردها	۳.۰۵	۶۱
افزایش امنیت	۳.۴۷	۶۹.۴
بهبود کیفیت زندگی شهروندان و کسبه	۳.۳۲	۶۶.۴
ارتقای سلامت	۳.۳۰	۶۶
تقویت نشاط	۳.۴۲	۶۸.۴
تسهیل فعالیت های ورزشی	۳.۰۲	۶۰.۴
افزایش میزان رضایت از شهرداری	۳.۰۹	۶۱.۸
کمک به پیشگیری از استرس و افسردگی در زندگی روزمره	۲.۹۴	۵۸.۸
افزایش تعاملات اجتماعی	۳.۷۵	۷۵
ایجاد و تقویت جمع های دوستانه	۴	۸۰
افزایش استفاده زنان و کودکان از امکانات فراغتی	۳.۱۵	۶۳
افزایش استفاده کسبه از امکانات فراغتی	۲.۶۵	۵۳
افزایش استفاده افراد مسن از امکانات فراغتی	۳.۰۸	۶۱.۶
افزایش استفاده معلولین و افراد کم توان از امکانات فراغتی	۳.۰۲	۶۰.۴

در میان تاثیرات زیست محیطی و حمل و نقل، افزایش ترافیک بیشترین برآورد را داشته است که در سطح خیلی زیاد است. سایر تاثیرات(افزایش سرانه فضای سبز، ساماندهی فضاهای بی دفاع و مخروبه شهری، افزایش احساس تعلق به محیط و بهبود وضعیت بهداشت محیط) نیز در سطح زیاد پیش بینی شده است.

جدول ۵: میانگین تاثیرات زیست محیطی و حمل و نقل احیای خانه علاء الدوله و تبدیل آن به بوستان

تاثیرات در حوزه حمل و نقل	میانگین از ۵	میانگین از ۱۰۰
افزایش سرانه فضای سبز	۳.۹۵	۷۹
ساماندهی فضاهای بی دفاع و مخروبه شهری	۳.۹۰	۷۸
افزایش احساس تعلق به محیط	۳.۷۵	۷۵
افزایش ترافیک	۴.۱	۸۲
بهبود وضعیت بهداشت محیط	۳.۷۵	۷۵

دو پیامد زیباسازی محل(بهبود منظر شهری، بهبود دید بصری) و تصحیح سیمای نامطلوب محل در حوزه منظر شهری در سطح خیلی زیاد پیش بینی شده است.

جدول ۶: میانگین تاثیرات منظر شهری احیای خانه علاء الدوله و تبدیل آن به بوستان

پیامدها	میانگین از ۵	میانگین از ۱۰۰
زیباسازی محل(بهبود منظر شهری، بهبود دید بصری)	۴.۳۰	۸۶
تصحیح سیمای نامطلوب محل	۴	۸۰

در حوزه تاثیرات اقتصادی، جذب گردشگر در سطح خیلی زیاد و دو پیامد تمایل بیشتر مردم برای سکونت و خرید و کمک به توسعه کسب و کار مغازه ها در سطح زیاد از دید شهروندان امکان تحقق دارد.

جدول ۷: میانگین تاثیرات اقتصادی احیای خانه علاء الدوله و تبدیل آن به بوستان

پیامدها	میانگین از ۵	میانگین از ۱۰۰
تمایل بیشتر مردم برای سکونت و خرید	۳.۵۲	۷۰.۴
جذب گردشگر	۴.۰۳	۸۰.۶
کمک به توسعه کسب و کار مغازه ها	۳.۵۰	۷۰

حفظ میراث فرهنگی و تجدید هویت و اطراف آن و احیای بافت تاریخی دو پیامد مثبت در حوزه هویت بخشی تاریخی هستند که در سطح خیلی زیاد از دید شهروندان امکان تحقق دارند.

جدول ۸: میانگین تاثیرات هویت بخشی تاریخی احیای خانه علاء الدوله و تبدیل آن به بوستان

پیامدها	میانگین از ۵	میانگین از ۱۰۰
حفظ میراث فرهنگی و تجدید هویت و اطراف آن	۴.۳۲	۸۶.۴
احیای بافت تاریخی	۴.۴	۸۸

ج- کاربری

با توجه به شرایط خانه علاء الدوله(ارزش تاریخی و مخروبه بودن)، ویژگی های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی اطراف خانه و محله فردوسی که موقعیت اقتصادی و هویت تاریخی فرهنگی مهمی در منطقه ۱۲ و شهر تهران دارد. راهکارهای جدول شماره ۹ جهت تقویت پیامدهای مثبت و کاهش پیامدهای منفی پیشنهاد شده است.

جدول ۹: کاربری های تقویت تاثیرات مثبت و کاهش تاثیرات منفی احیای خانه علاء الدوله و تبدیل آن به بوستان

ویژگی های مهم	کاربریت
- محصور بودن فضا - نامناسب بودن ورودی برای یک مکان عمومی - محدودیت فضا(مساحت)	- خریداری تئاتر دهقان و اضافه شدن آن در جهت افزایش وسعت مکان و دسترسی از خیابان لاله زار

- افزایش کاربری های فضا با اولویت باز سازی و مرمت و تبدیل آن به یک فضای فرهنگی - اجتماعی چندکاره (موزه، کتابخانه، کانون فرهنگی و فضای نمایش، فضاهای فراغتی) - تسهیل و دسترسی با مرمت و بهسازی ورودی خیابان فردوسی	- عدم دسترسی مناسب (ورودی مناسب نیست و از کوچه و خیابان لاله زار دسترسی ندارد)
- افزایش کاربری های فضا با اولویت باز سازی و مرمت و تبدیل آن به یک فضای فرهنگی - اجتماعی چندکاره (موزه، کتابخانه، کانون فرهنگی و فضای نمایش، فضاهای فراغتی)	- تک کاربری بودن برای بوستان - مناسب نبودن برای ایجاد پارک
- ساماندهی چرخی ها و موتور های پارک شده و در تردد در اطراف ورودی مکان - زیبا سازی و بهسازی نمای ساختمان و خیابان در اطراف ورودی مکان - گلکاری و نقاشی دیواری	- ناهماهنگی محیطی و بصری - ناخوانایی محیط
- ساماندهی چرخی ها و موتور های پارک شده و در تردد در اطراف ورودی مکان - به کارگیری نگهبان، پارکبان - ساماندهی معتادین خیابانی	- کمبود ایمنی و امنیت (بر اثر پاتوق شدن برای معتادین، افغانه و کارگران و....)
- ایجاد رستوران در مکان تا افراد در زمان کوتاهی از فضا استفاده کنند - ایجاد مکان نشستن، فراغتی	- حضور افراد در تردد و غیر ساکن (گردشگر/خریدار و فروشنده)
- مرمت و بازسازی خانه - تبدیل مکان به موزه - استفاده از المانهای تاریخی و فرهنگی مرتبط - برگزاری آیین ها، نمایشگاه، همایش های مرتبط فرهنگی و اجتماعی - برجسته تر شدن تاریخ مکان (با برگزاری نمایش عکس، فیلم، خاطره بازی و....) - برگزاری تورهای تشویقی تهران گردی قدیم و لحاظ کردن باغ موزه علاءالدوله	- تقویت هویت تاریخی و فرهنگی مکان
- ایجاد هماهنگی بین بخشی با حوزه اجتماعی و فرهنگی - استفاده از ظرفیتهای بخش های دولتی و غیر دولتی برای بهسازی و ترمیم - بهسازی و مرمت اصولی و کارشناسی بنای تاریخی با شرکت های متخصص - نیاز سنجی و اولویت سنجی خدمات و برنامه های فرهنگی - تاریخی مورد نظر مردم و گردشگران - تبلیغات و اطلاع رسانی در خصوص مکان با اهمیت تاریخی و جاذبه آن	- وجود یک خانه تاریخی در یک محله تاریخی و تجاری/اداری

نتیجه گیری

خانه حاکم شهر (خانه علاءالدوله) در محله و منطقه تاریخی و قدیمی شهر تهران قرار دارد و به دلیل ارزش فرهنگی و تاریخی آن شهرداری منطقه ۱۲ تهران با هماهنگی سازمانها، ارگانها و نهادهای دولتی و غیر دولتی از جمله سازمان میراث فرهنگی نسبت به احداث بوستان چند منظوره فرهنگی، اجتماعی و... یا باغ عمارت، پارک چند منظوره محلی و یا پارک تاریخی اقدام می نماید. احیاء و بازسازی المانهای فرهنگی و تاریخی از جمله تالار آیین و گنج بری های فاخر آن می تواند کمک موثری در بازشناسی هویت فرهنگی و تاریخی باشد. ساماندهی فضای مخروبه و بی دفاع شهری به فضای سبز و فرهنگی پدیده مطلوبی است که تحت تاثیر مجتمع های تجاری و شلوغی اطراف ممکن است مخاطبین کمی را به خود جذب کند، مگر اینکه تنوعی از برنامه ها همراه با نظارت صحیح و اطلاع رسانی عمومی سبب توجه به این مکان شود.

احیای خانه علاءالدوله و تبدیل آن به بوستان در صورت اقدام اصولی و مبتنی بر بستر تاریخی و اقتصادی مجاور آن می تواند تأثیرات و پیامدهای مثبت زیادی در پی داشته باشد که مهم ترین آنها: حفظ میراث فرهنگی و تجدید هویت و اطراف آن، احیای بافت تاریخی ایجاد و تقویت جمع های دوستانه، افزایش امکان گذران اوقات فراغت، زیباسازی محل (بهبود منظر شهری، بهبود دید بصری) و تصحیح سیمای نامطلوب محل، جذب گردشگر است که در سطح زیادی امکان تحقق دارند و در کنار آن پیامد منفی افزایش ترافیک نیز در سطح خیلی زیاد پیش بینی شده است.

تملك فضاهای اطراف خانه، مرمت اصولی، ساماندهی فضای فرسوده و نازیبای اطراف، افزایش امکانات فراغت و رفاهی، افزایش کاربری های فضای مرمت شده، برگزاری برنامه های اجتماعی و فرهنگی با مشارکت شهروندان می تواند به پایداری فعالیت مرمت و احیا کمک کند و هویت تاریخی را حفظ و خاطرات جمعی گذشته را تقویت و خاطرات جدیدی را نیز بسازد.

منابع

- Agha Baba, Ali (2009) Evaluation of the socio-cultural impacts of the Energy Park construction project, Social and Cultural Deputy of District 18, Tehran Municipality
- Baghaei, Parham; Ahvoat, Hanieh; Lillian, Mohammad Reza and Taksher, Maryam (2013). Redesigning Urban Parks, Kalhor Publications, First Edition
- Darvishi, Hadi, Somayeh Momeni, Ansieh Zoghifard (2010) Social Impact Assessment of the Construction of Sadat Park in District 12 of Tehran Municipality Quarterly Journal of Social Impact Assessment, Volume: 1, Issue: 3
- Fazeli, Mohammad, 2010, Social Impact Assessment, Sociologists Publications, First Edition
- Lynch, Kevin (1997) Cityscape, Translated by Seyyed Hossein Bahreini, Publications of the University of Tehran, Tehran
- Imani Ali et al. (2014) in the project of evaluating the social and cultural impacts of Sajjadi Park, District 12, Office of Social and Cultural Studies, District 12 Municipality, Tehran Municipality, Deputy of Culture and Social Affairs, Supervisor: Houshang Zahiri
- Mirzaei Khalil, Azimi Neda, Pakdaman Marjan (2010) Assessment of the social and cultural impacts of the construction of Golabdareh Park in District 1 of Tehran Municipality, Scientific and Specialized Quarterly, Issue 3,
- Mohammadi Jamal, Hossein Daneshmehr (2013) Assessment of the social impacts of park restoration and reconstruction using a grounded theory approach, Case study: Parks in District 18 of Tehran Municipality, Urban Studies, Volume 2, Summer 2010, Issue 7
- Qaderi, Salahuddin (2011); Study on the social impact assessment of the construction of Phase 1 and 2 of Nahj al-Balagha Park, Office of Social and Cultural Studies of the Municipality of District 2, Tehran Municipality, Deputy for Culture and Social Affairs, Supervisor: Rahmatullah Sediq Sarvestani
- Rezaei Mohammadreza, Atiyeh Tavakol, Seyed Alireza Afshani, (2015) Social and Cultural Impact Assessment of Urban Parks Before Implementation (Case Study: Women's Park in Azad Neighborhood of Yazd City): The First International Conference and the Fourth National Conference on Tourism, Geography and Sustainable Environment
- Safamansouri, Hadi (2024). Preservation and Restoration of Historical Textures, Part 1: Approaches and Strategies. Restoration of Historical Monuments and Buildings of Semnan website at <https://restorations.ir/revitalization-of-historic>
- Souzanchi, Kianoush and Sara Terveh (2011) "Redesigning Neighborhood Parks with an Emphasis on Developing Social Relations Among Neighborhood Residents" Naqsh-e-Jahan, No. 1, pp. 1
- Yousefi, Hoda (2014). Restoration and revitalization of historical textures: a key to sustainable development and urban identity in Iran. Civilica website at: <https://civilica.com/note/6597/>
- Zare, Zahra and Amir Ahmadi, Abolghasem (1404). Consequences of giving identity to historical-sports places with a focus on sustainable development (Case study: Improving the sports passage of Amjadih neighborhood, Tehran). Journal of Sociology of Sustainable Development, 3